

Senter for
omsorgsforskning

Årsmelding 2010

Kontaktinformasjon

SENTER FOR OMSORGSFORSKNING, ØSTLANDET

Leder: Maren Sogstad, maren.sogstad@hig.no

Faglig ansvarlig: Tor Inge Romøren, tromoren@online.no

SENTER FOR OMSORGSFORSKNING, VESTLANDET

Daglig leder: Tone Elin Mekki, tone.elin.mekki@hib.no

Faglig leder: Frode F. Jacobsen, frode.fadnes.jacobsen@hib.no

SENTER FOR OMSORGSFORSKNING, NORD-NORGE

Daglig leder: Elin Damsgård, Elin.Damsgard@uit.no

Faglig leder: Torunn Hamran, Torunn.Hamran@uit.no

SENTER FOR OMSORGSFORSKNING, MIDT-NORGE

Daglig leder: Asbjørn Okstad, asbjorn.okstad@hint.no

Faglig leder: Ove Hellzen, ove.hellzen@hint.no

SENTER FOR OMSORGSFORSKNING, SØR

Daglig leder: Bjørnulf Arntsen, bjornulf.arntsen@uia.no

Faglig leder: Olle Söderhamn, olle.soderhamn@uia.no

Høgskolen i Telemark

Innhold

Innledning	5
Felles aktivitet	9
Årsmeldinger	13
Østlandet	13
Vestlandet	17
Nord-Norge	21
Midt-Norge	25
Sør	29

INNLEDNING

Fem regionale sentere for omsorgsforskning i vekst

Høsten 2006 utnevnte Helse- og omsorgsdepartementet det første regionale senteret for omsorgsforskning i landet. Det ligger på Høgskolen i Gjøvik. I juni 2008 ble ytterligere fire sentre utnevnt: ved Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Bergen, ved Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark. Gjøvik-senteret har en nasjonalt koordinerende rolle. Satsingen følger opp Stortingsmelding 25 (2005–2006) – «Omsorgsmeldingen».

Helse- og omsorgstjenesteprogrammet i Norges forskningsråd har – på vegne av Helse- og omsorgsdepartementet – et ansvar for sentrene gjennom sine tidsavgrensede grunnbevilgninger og dialogmøter med oss. I tillegg har Helsedirektoratet fra 2010 bevilget midler til vårt arbeid blant utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester. Tilsvarende har vi også dialogmøter med direktoratet om denne delen av arbeidet vårt.

Enkelte stusser over at senteratsingen ble forankret desentralisert i høgskolesystemet, og ikke i et universitet eller i et sentralt forskningsinstitutt. Det er flere grunner til at høgskoler ble valgt. Den viktigste er at høgskolesystemet har utdanninger med omsorg og omsorgsarbeid som et av sine sentrale emner, og følgelig også miljøer som er motiverte til å satse langsiktig på omsorgsforskning. Det kan heller ikke være tvil om at flere høgskoler allerede har relevant kompetanse innen emnet. Et siste argument er at høgskoler med helse- og sosialfaglige utdanninger gjennom studentenes praksisperioder har nærkontakt med kommunale pleie- og omsorgstjenester. Høgskolene kjenner antakelig denne sektorens daglige liv bedre enn både universitetene og forskningsinstituttene.

Sentrene har mange oppgaver. De skal drive praksisnær forskning, det vil si forskning som er særlig relevant for pleie- og omsorgstjenestene i kommunene, deres tjenestemottakere og pårørende. Sentrene skal også drive forskningsformidling overfor kommunene, bidra til kompetanseheving i omsorgssektoren og bistå utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester med forskningskompetanse. De regionale FoU-sentrene mandat kan oppsummeres slik:

- Kunnskapsutvikling

- Kunnskapsforvaltning
- Kunnskapsformidling

med kommunenes pleie- og omsorgstjenester som målgruppe.

Omsorgsforskningens forskningsfelt er formelt og uformelt omsorgsarbeid overfor mennesker i alle aldre som trenger kontakt, praktisk hjelp, pleie, rehabilitering eller behandling på grunn av sykdom, funksjonshemming eller aldring. Dette innebærer at omsorgsforskning er mer enn tjenesteforskning; den omfatter også uformell, ubetalt omsorg innen familien, mellom venner, arbeidskolleger, naboer osv. Tjenesteforskningen på sin side omfatter ikke bare personalets arbeid, men også tjenestenes organisering, styring, finansiering og historie. Omsorgsforskningen benytter flere fag og metoder, men kvantitativ og kvalitativ forskning med røtter i helsefag og samfunnsfag er de mest sentrale.

Omsorgsarbeid (følelsemessig støtte, praktisk hjelp, pleie) er det sentrale emnet for omsorgsforskningen. Dette handler om hjelp til mennesker med funksjonstap som begrenser evnen til sosialt liv, evnen å håndtere en husholdning, eller evnen til å utøve basal egenomsorg. Emnet favner vidt, men har likevel grenser overfor beslektede felt som for eksempel behandlingsforskning og helsetjenesteforskning. Behandlingsforskningens mål er effektiv og skadesløs bedring av sykdom. Omsorgsforskningens mål er en god hverdag som noen ganger innebærer funksjonelle framskritt, andre ganger stabilitet eller også tilbakegang og død. Selv om det er glidende overganger, er det likevel rimelig å avgrense omsorgsforskningen overfor akutte eller episodiske hjelpebehov og hjelpekontekster. Slike fenomener ligger nærmere helse(tjeneste)forskningens, til dels behandlingsforskningens kjerneområder.

Mennesker med funksjonstap er avhengige av medisinske eller andre helsefaglige kunnskaper og tjenester for å opprettholde optimal funksjon og livskvalitet. Den helsefaglige innsatsens utforming og bidrag til en god og meningsfull hverdag hører også med til omsorgsforskningens felt. Men selve det helsefaglige kunnskapsgrunnlaget faller utenfor; som regel vil dette være en del av behandlingsforskningen. For omsorgsforskningen er det underordnet om et menneske trenger hjelp på grunn av framskreden aldring, en medfødt funksjonshemming, kroppslig eller psykisk sykdom, eller flere av disse faktorene på én gang. Hjelpebehovet er det sentrale, ikke grunnen. Likevel vil det også være hensiktsmessig også å trekke grenser mellom omsorgsforskningen og for eksempel psykiatrisk forskning eller forskning om funksjonshemmede. Spesialistbasert psykiatrisk behandling og rehabilitering, for eksempel, faller utenfor omsorgsforskningen. Det samme gjelder forskning om funksjonshemmedes levekår, mens for eksempel kommunale helse- og omsorgstjenester til disse gruppene kan være et omsorgsforskningsemne.

Alle de fem regionale sentrene for omsorgsforskning har nå kommet godt i gang med sine oppgaver. Til sammen har de rundt 20 fast ansatte i hel- og deltidstillinger. I tillegg har sentrene knyttet til seg et tilsvarende antall stipendiater og prosjektansatte. Høsten 2010

ble sentrene i fellesskap etter anbud tildelt midler til to forskningsprosjekter for Helse- og omsorgsdepartementet. Det ene undersøker om det eksisterer ulike omsorgsregimer for eldre og yngre brukere av hjemmetjenester. Tidligere studier har vist at disse gruppene – gitt likeartede hjelpebehov – mottar ulike tjenester, både i innhold og omfang. Den andre undersøkelsen skal utforske gode modeller for koordinering av tjenester til mennesker med nevrologiske sykdommer og skader.

Sentrene planlegger å utvikle en felles søknad om midler til et større prosjekt som skal sendes Helse- og omsorgstjenesteprogrammet i Norges forskningsråd i 2011.

I løpet av 2010 har sentrene for omsorgsforskning i fellesskap også opprettet et panel av «Omsorgsforskningsskommuner». De utgjør til sammen vel 50 kommuner (mellom åtte og ti kommuner av ulik størrelse og struktur fra hver av regionene våre) som representerer de viktigste bosettingene og levemåtene vi finner i det langstrakte og varierte landet vårt. Informasjon fra disse kommunene egner seg derfor godt til studier som krever nasjonal representativitet, noe for eksempel data fra utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester ikke er så egnet til på grunn av utvalgsskjevhet (antall, størrelse, kompetansenivå). Utviklingssentrene involveres på den annen side i forskningsprosjekter der kravet til representativitet er underordnet, slik som i ett av HOD-prosjektene som er nevnt over, der tre utviklingssentre for hjemmetjenester deltar.

Omsorgsforskningsskommunene har forpliktet seg til å støtte representative datainnsamlinger mot at de kan dra veksler på sentrenes faglige kompetanse. Vi tror at denne konstruksjonen vil gi sentrenes forskningsaktiviteter et betydelig felles løft.

Hver for seg er sentrene foreløpig små, men sammen kan de være et tyngdepunkt, ja et sentrum for omsorgsforskning og omsorgskunnskap i Norge. Det er vår målsetting.

Tor Inge Romøren

FELLES AKTIVITET

Felles aktivitet

De fem sentrene for omsorgsforskning danner et nasjonalt nettverk, til sammen utgjør sentrene et tyngdepunkt innen omsorgsforskning i Norge. Sentrene ønsker å fremstå som deler av en større helhet, noe som vises gjennom felles log og felles nettportal (www.omsorgsforskning.no). Sentrene har i 2010 hatt tre samlinger. Tema på samlingene har vært diskusjon av felles saker og utfordringer og utvikling av felles forskningsaktivitet.

NASJONAL KONFERANSE OM OMSORGSFORSKNING

I oktober ble den andre nasjonale konferansen for omsorgsforskning arrangert på Gjøvik. Formålet med konferansen var å samle forskere, praktikere, ledere og representanter fra offentlig forvaltning og planlegging for å formidle praksisnær forskning, utveksle erfaringer og inngå nye relasjoner, innenfor temaet omsorgsforskning. Konferansen ble en suksess. Det var et variert og spennende program der en rekke ulike prosjekter ble presentert. Det var også god mulighet for å utveksle erfaringer og praten satt løst mellom de 150 deltagerne.

Det var gøy å se hvor mye som har skjedd på de to årene som var gått fra forrige konferanse! Nå er alle de fem sentrene for omsorgsforskning vel etablert og i gang med et bredt spekter av prosjekter, det er også veldig gøy å se all aktiviteten i undervisningssykehjem og undervisningshjemmetjenestene og ellers i kommune.

Konferansen ble arrangert av de fem sentrene for omsorgsforskning og vil finne sted hvert annet år.

SENERBLAD

I tilknytning til konferansen gav sentrene ut sitt første «blad». Formålet med bladet er å presentere prosjekter som gjennomføres av sentrene. I bladet blir sentrenes forskning popu-

lærvitenskaplig fremstilt og målet er å nå ut til praksisfeltet med informasjon om vår aktivitet. Bladet ble trykket i 2500 eksemplarer og lagt ut i elektronisk versjon på sentrenes nettportal.

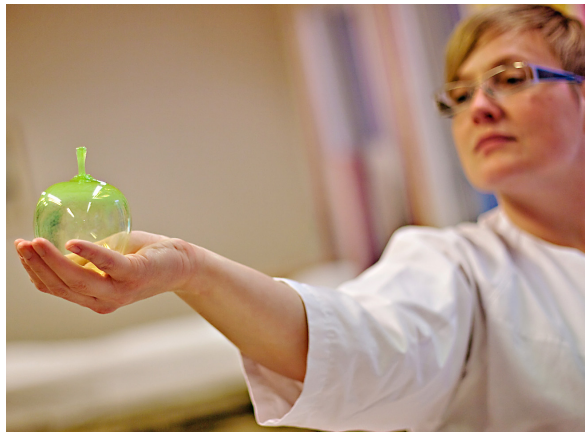
OMSORGSFORSKNINGSKOMMUNER

Å drive praksisnær forskning krever gode kontakter i praksisfeltet. Det innebærer også at man i de fleste tilfeller er avhengig av praksisfeltet for å samle data. Erfaringsmessig er det tidkrevende og arbeidsomt å etablere slike kontakter i forbindelse med forskningsprosjekter. På bakgrunn av dette har sentrene startet arbeidet med å danne et panel av «omsorgsforskningsskommuner». Hvert senter vil knytte til seg minst ni kommuner i sin region, fordelt på små, mellomstore og store kommuner. Målet med omsorgsforskningsskommunene er å etablere et gjensidig samarbeid der kommunene deltar i forskningsprosjekter og får forskningsformidling og veiledning tilbake.

Sentrene har fått tilskudd av forskningsrådet til å arrangere et dialog seminar med omsorgsforskningsskommunene. Dette blir arrangert i februar 2011.

FORSKNINGSFAGLIG BISTAND TIL UTVIKLINGSENTRENE FOR SYKEHJEM OG HJEMMETJENESTER

Sentrene for omsorgsforskning har siden 2009 fått bevilgning fra Helsedirektoratet for å yte forskningsfaglig bistand til utviklingssentrene. Ut fra regionale forskjeller og behov er det utarbeidet planer for gjennomføring av arbeidet. Sentrenes rolle i forhold til utviklingssentrene ble tydeliggjort gjennom utviklingssentrenes overordnet strategi 2011–2015.

Senter for omsorgsforskning

www.omsorgsforskning.no

Fem sentre for omsorgsforskning:
Kompetansemiljøer for flerfaglig
forskning og formidling innen omsorg
og omsorgsarbeid

Fem regionale sentre:

Senter for
omsorgsforskning
ØSTLANDET

ØSTLANDET

Årsmelding Østlandet

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning, Østlandet ble etablert i 2006 og er en integrert del av avdeling for Helse, omsorg og sykepleie på Høgskolen i Gjøvik. Senteret har siden starten i 2006 utviklet seg raskt og driver i dag fem større forskningsprosjekter i tillegg til mindre oppdrag. Senteret er i tillegg til sin regionale funksjon også nasjonal koordinator for de fem sentrene for omsorgsforskning. Dette innebærer bl.a. det praktiske arbeidet og oppfølgingen rundt felles aktiviteter og møtepunkter.

Senteret er finansiert via basistilskudd fra Forskningsrådet, prosjektmidler fra Forskningsrådet, en egenandel fra Høgskolen, samt inntekter fra oppdragsforskning. Senteret hadde i 2010 et budsjett på 5,5 mill. og syv ansatte fordelt på 5,75 årsverk.

ANSATTE I SENTERET:

- Maren Sogstad, førsteamanuensis, leder 100 %
- Tor Inge Romøren, professor, faglig ansvarlig 100 %
- Bente Ødegård Kjøs, førstelektor, 100 %
- Brynjar Landmark, forsker 50 %
- Siv Magnussen, stipendiat, 100 %
- Edith Roth Gjevjon, stipendiat, 100 %
- Anders Kvale Havik, stipendiat, 25 %

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Omsorgsforskningens sentrale tema er formelt og uformelt omsorgsarbeid overfor mennesker i alle aldre som trenger langvarig kontakt, praktisk hjelp, pleie, rehabilitering eller

behandling på grunn av sykdom, funksjonshemning eller aldring. Dette innebærer at omsorgsforskning både er tjenesteforskning (formell omsorg) og forskning om omsorg innen familien, mellom venner, naboer osv. (uformell omsorg), tjenesteforskning har vært vårt hovedemne i 2010.

Grunnstammen i forskningsaktiviteten ved senteret utgjøres av fem større prosjekter, hvorav fire er doktorgradsprosjekter:

- Kvalitetsarbeid i kommunal pleie- og omsorgstjeneste, v/Bente Ødegård Kjøs
- Ledelse i sykehjem, v/Anders Kvale Havig
- Kontinuitet i hjemmetjenesten, v/Edith Roth Gjevjon
- Intermediæravdelinger, v/Siv Magnussen
- Eldre på flyttefot: overganger fra sykehus til kommunal pleie- og omsorgstjeneste

Senteret har også i 2010 gjennomført ulike oppdrag:

- Terskel for sykehjemsplass, for pensjonistforbundet
- Vedtaksprosesser for sykehjemsplass, for Fylkesmannen i Oslo og Akershus
- Oppstart av lindende enhet, for Gjøvik kommune

For mer informasjon om de ulike prosjektene, se vår hjemmeside www.omsorgsforskning.no

FORMIDLING OG NETTVERKSARBEID

Senteret har som mandat å drive forskning og utvikling, med de kommunale pleie og omsorgstjenestene som primære målgruppe. Senteret har i år arbeidet med en kommunikasjonsstrategi. Senterets hjemmeside pekes ut som viktigste kommunikasjonskilde. Hjemmesiden skal være oppdatert i forhold til senterets aktivitet, gi en oversikt over prosjekter og ha en oppdatert liste over publikasjoner.

I tillegg til hjemmesiden har vi formidlet vår forskning ved deltagelse på konferanser regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi har også laget to nyhetsbrev som er distribuert til kommunene i vår region. Hvert nyhetsbrev fortalte litt om vår aktivitet og presenterte to av senterets prosjekter. Ansatte ved senteret har også bidratt til undervisningen ved Høgskolen i Gjøvik rundt tema der vi har forskningsaktivitet. Senteret arrangerer nettverksamlinger for utviklingsentrene for sykehjem og hjemmetjeneste i vår region som del av oppgaven sentrene er gitt fra Helsedirektoratet.

PUBLIKASJONSLISTE

Kjøs Bente Ødegård. *Kvalitetsarbeid i kommunal pleie- og omsorgstjeneste*. Fagnytt, Undervisningssykehjemmet i Oslo, Abildsø bo- og rehabiliteringssenter, 2010: 4–6

- Gjevjon Edith R., Romøren Tor Inge, *Vedtak om sykehjemsplass - hvor høye er tersklene?* Høgskolen i Gjøviks rapportserie 2010, nr. 10
- Kjøs B.Ø., Botten G., Gjevjon E.R., Romøren T.I. *Quality work in long-term care: the role of first-line leaders.* Int J Qual Health Care. 2010; 22(5):351–357
- Randi Slåsletten, Solveig Struksnes, Inger Johansson og Marie-Louise Hall-Lord. *Fall og tilstander etter fall blant personer med demens.* Sykepleien Forskning nr. 1, 2010; 4:56–63
- Magnussen Siv. *Rapport om pasienter, pårørende, hjemmetjenesteledere og fastlegers erfaringer med bruk av Kom-Ut senger.* Høgskolen i Gjøviks rapportserie 2010, nr. 4
- Gjevjon E., Hellesø R. (2010) *The quality of home care nurses' documentation in new electronic patient records.* Journal of Clinical Nursing 19:1, 100–108

Senter for
omsorgsforskning
VESTLANDET

VESTLANDET

Årsmelding Vestlandet

Senter for omsorgsforskning, vestlandet skal forske på og formidle kunnskap om institusjonelle betingelser for kunnskap, kompetanse og kvalitet i omsorgstjenestene. Oppmerksomheten er rettet mot omsorgstjenester i kommunene, med særlig vekt på eldreomsorg. Med institusjonelle betingelser menes arkitektoniske, økonomiske, organisatoriske, verdimessige og sosiale rammer for å utøve tjenestene. Senteret skal i tillegg gi forskningsfaglig bistand og veiledning til fire Utviklingssentre for sykehjem (tidligere undervisningssykehjem) og tre utviklingssentre for hjemmetjenester i region Vest.

Mange har vist interesse for senterets aktiviteter. Statistikken viser ca. 58 % økning i antall besøk fra 2009 til 2010 på senterets hjemmesider med totalt 14 473 sidevisninger i løpet av 8 993 besøk.

ORGANISERING OG DRIFT

Høgskolen i Bergen har etablert Senter for omsorgsforskning Vest i samarbeid med flere partnere Vestlandsregionen Samarbeidet er fundamentert med en formell partnerskapsavtale, årlig partnerskapsmøte og en styringsgruppe på syv medlemmer valgt av og blant partnerinstitusjonene. Styringsgruppen har avholdt tre møter i 2010. I tillegg er det opprettet to referansegrupper; en vitenskapelig og en bestående av brukerorganisasjoner, kommuner og andre som gjør bruk av senterets tjenester. Begge gruppene har hatt ett møte i 2010 og bidratt med nyttige innspill til forskningssøknader og områder for videre satsing. Senteret er lokalisert i Høgskolen i Bergen sine lokaler i Møllendalsveien 6, sentralt i Bergen. Forskningsleder professor Frode F. Jacobsen har sammen med daglig leder og førstelektor Tone Elin Mekki ansvar for videreutvikling og drift av senteret. FoU- tid fra vitenskapelig ansatte i partnerinstitusjonene utgjør en stor ressurs i senteret. Gjennomsnittlig utgjorde Fou- tid 9,5 årsverk i studieåret 2009–2010 relatert til SFOVs satsingsområder. Oversikt over partnere og medlemmer av

referansegruppene på www.hib.no/senter/omsorgsforskning.

FORSKNING

Senteret er engasjert i flere forskningsprosjekter av lengre og kortere varighet. Fem av prosjektene har en lengre tidshorison:

1. Vi inngikk internasjonalt forsknings samarbeid knyttet til institusjonsbasert eldreomsorg, et tverrprofesjonelt og tverrnasjonalt prosjekt. Senteret representerer Norge i et 6 lands internasjonalt forskningsprosjekt finansiert av kanadisk forskningsråd 2010–2017, med tittelen «Re-imagining long-term residential care: an international study of promising practices». Forsknings samarbeidet konsentrerer seg om fire delprogrammer: 1. Approaches to care, 2. Work organization, 3. Accountability og 4. Financing and ownership, og har foruten Canada og Norge deltakerlandene USA, Storbritannia, Tyskland og Sverige.

2. To ulike tre-årige forskningsprosjekter med støtte fra Norges Forskningsråd f.o.m. 2011:

a. Egen søknad: «Modeling and evaluating evidence based continuing education program in nursing home dementia care» (MEDCED). Prosjektet har følgende to målsettinger: 1) Modellering og implementering av undervisnings- og veiledningsprogram om personsentrert omsorg (PSO). Dette er en videreføring av resultater fra Ingelin Testad sitt doktorgrads arbeid som viser at systematisk undervisning og veiledning av sykehjems personale kan redusere urolig adferd og bruken av tvang overfor personer med demens i sykehjem. 2) evaluering av modellering ved hjelp av metodetriangulering. Gjennom en kombinasjon av deltakende observasjon og fokusgruppeintervju skal vi undersøke hvilke faktorer som fremmer/hemmer implementering av PSO. I tillegg anvendes et kvantitativt pre-post design som både evaluerer pleiekvaliteten overfor personer med demens (inkludert agitasjon, bruk av tvang og medikamenter). De fire utviklingssentrene for sykehjem i regionen inngår i prosjektets implementeringsteam, og vil ha hovedansvar for å implementere undervisning og veiledning i PSO i 20 sykehjem på Vestlandet. Samarbeidet om forskning, utvikling og veiledning mellom Senter for omsorgsforskning og utviklingssentrene vil inngå som en del av forskningsprosjektet.

b. Partner med NOVA i prosjektet «Contested spaces. Exploring how policy and practice shape Norwegian nursing homes». Studiens mål er å 1) identifisere fysiske omgivelser og organisatoriske tilnærminger som kan bidra til lovende praksiser for omsorgs arbeid i sykehjem, 2) utforske og bidra til forståelse for hvordan forbindelsen mellom politiske målsettinger og praksis kan bli best mulig slik at det som både pasienter og stab identifiserer som forutsetninger for «det gode sykehjem» er til stede, og 3) utforske hvordan rom og sted i sykehjem oppfattes av ulike premisssleverandører for fysiske utforming av sykehjem og i hvilken grad disse tar hensyn til ønsker og behov hos dem som bor, arbeider og bruker sykehjemets rom.

3. Postdoc prosjektet «Eldre kreftpasienter på sykehjem. Beskrivelse av helserelatert livskvalitet, mestring og sosial støtte – en longitudinell studie.» Prosjektet ledes av post doc. Jorunn Drageset med stipend fra Den norske kreftforening 2010–2013.
4. Prosjektet «Akutt syke sykehjemsbeboere». Hovedmålet med dette prosjektet er å få kunnskap om akutte innleggelses av sykehjemsbeboere, når det gjelder omfang og karakteristika ved sykehusoppholdene. Stipendiat Birgitte Graverholt utfører prosjektet, finansiert av Høgskolen i Bergen 2008–2012. En annen stipendiat, Gudmund Ågotnes, ansettes på senteret fra 2. mai 2011 på et prosjekt der det undersøkes hva som kjennetegner sykehjem (organisatorisk, kompetansemessig, kulturelt) som har en spesielt høy eller en spesielt lav innleggelsesfrekvens i sykehjem. Stipendiaten samfinansieres av partnere i senteret. Senteret er også engasjert i andre prosjekter av kortere varighet eller av mindre omfang, der blant annet disse kan nevnes: Senteret har evaluert KS -prosjektet «Samarbeid om etisk kompetanseheving» (se KS sin hjemmeside). Vi samarbeider med professor Brynjulf Stige ved Griegakademiet om musikk i sykehjem (UH-nett vest midler). Ett prosjekt om muntlig og skriftlig vaktskifterapport i sykehjem i samarbeid med forsker ved Universitetssykehuset i Stavanger, et prosjekt knyttet til arkitektur, pasientmiljø og arbeidsomgivelser i sykehjem sammen med Norsk Form og Husbanken og «Konkurranseutsetting av omsorgssektoren: virkning på kostnader og kvalitet». Empirisk analyse av og hvordan konkurranseutsetting påvirker kostnader og kvalitet i denne sektoren.

Se ellers følgende link for oversikt og beskrivelse av pågående og avsluttede prosjekt:
<http://www.hib.no/senter/omsorgsforskning/prosjekter/>

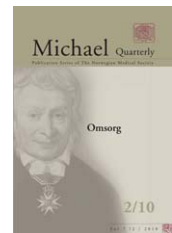
FORMIDLING

Foruten disse mer tradisjonelt empiriske prosjektene har senteret en forskergruppe som arbeider filosofisk og samfunnskritisk med grunnlagsproblematikk om «Omsorgens grunnlag, fenomener og vilkår» Gruppen består av 26 forskere fra partnerinstitusjoner og Universitetet i Stavanger under ledelse av førstepamanuensis Maj-Britt Råholm. De har publisert enkeltvis og som gruppe.

15 av forskergruppens forskere publiserte i eget temanummer om Omsorg i tidskriftet Michael Quaterly nr 2/2010.

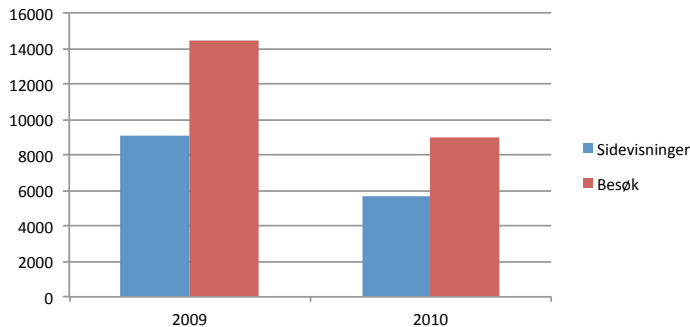
Senter for omsorgsforskning, vestlandet har publisert bredt rettet mot programtittelen

«Institusjonelle betingelser for kompetanse og kvalitet i omsorgstjenestene», og som det fremgår av nedenstående tabell har aktiviteten økt i 2010. Vi har utstrakt formidlingsvirksomhet gjennom møter

og seminarer med våre utdanningsinstitusjoner, KS region vest, kommuner og kommunale virksomheter. To konferanser ble arrangert i 2010. Senteret har i tillegg deltatt i et nasjonalt og et regionalt utvalg relatert til nasjonal strategi for Utviklingscentre for sykehjem og hjemmetjenester, samt et regjeringsoppnevnt utvalg som utreder ulike sider ved Omsorgslønnsordningen (Kaasa-utvalget).

Mange har vist interesse for senterets aktiviteter. Statistikken viser ca. 58 % økning i antall besøk på senterets hjemmesider:

PUBLIKASJONSLISTE

- Boge, Jeanne, Kristoffersen, Kjell & Martinsen, Kari (2010). *Omsorg for den samfunnsnyttige kroppen*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.181–189
- Drageset, Jorunn, Kirkevold, Marit & Espehaug, B. (2010). *Loneliness among nursing home residents without cognitive impairment: the importance of social support – a questionnaire study* *International Journal of Nursing Studies* doi:10.1016/j.ijnurstu.2010.09.008
- Furnes, Bodil & Martinsen, Kari (2010). *Ulike perspektiver på sorg og følger for omsorg og hjelp*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.270–281
- Førland, Oddvar (2010). *Omsorgens grunnlag, fenomener og vilkår*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.171–180
- Giske, Tove (2010). *Sårbarhet, makt og tillit: tillit – den gode bru mellom sårbarhet og makt, eksemplifisert med pasientar innlagde på sjukehus til utgreiing*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.254–261
- Jacobsen, Frode F. (2010). *Omsorg*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.167–170.
- Jacobsen, Frode F. (2010). *Omsorgens kroppslige og arkitektoniske vilkår: et fokus på kontinuitet framfor endring i omsorgsarbeid i norske sykehjem*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.198–217

- Jacobsen, Frode F. & Mekki, Tone E. (2010). *Health and the changing welfare state in Norway: A focus on municipal health care for elderly sick*. Ageing International, Vol.35, No.3, Special Issue
- Kada Sundaran, Nygaard Harald A., Mukesh, Bickol N & Geitung, Jonn T. (2009). *Staff attitudes towards institutionalized dementia residents*. Journal of Clinical Nursing 18: 2383–2392
- Kyte, Lars & Hauge, Solveig (2010). *Mennesket i DRG-systemets bilde – helt eller stykkpriset og delt?* Michael Quarterly 2, Vol.7, s.234–243
- Midtbø, Torill & Hauge, Solveig (2010). *Når menneske vert «kalkulerbare ting» – om Skjervheim si tenking og geriatrikisk helseteneste*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.190–197
- Roxberg, Åsa (2010). *Om tröst och att trösta*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.282–286
- Råholm, Maj-Britt (2010). *Abductive reasoning and the formation of scientific knowledge within nursing research*. Nursing Philosophy: an international journal for healthcare professionals 2010;11 (4):260–70
- Råholm, Maj-Britt, Thorkildsen, Kari & Löfmark, Anna (2010). *Translation of the Nursing Clinical Facilitators Questionnaire (NCFQ) to Norwegian language*. Nurse Education in Practice 10(4) 196–200
- Synnes, Oddgeir (2010). *Forteljing som identitet: eit forsøk på å lese Paul Ricoeurs omgrep «narrativ identitet» i lys av alvorleg sjuke og døydande sine forteljingar*. Tidsskrift for Teologi og Kirke, nr. 2, s. 129–147
- Testad, Ingelin B.K., Ballard, C. & Aarsland, Dag (2010). *The effect of staff training on agitation and use of restraint in nursing home residents with dementia: a single-blind randomised controlled trial*. International Journal of Clinical Psychiatry 71:1
- Testad, Ingelin, Mikkelsen A, Ballard C, Aarsland, Dag (2010). *Stress and subjective health complaint in care staff and it's relation to psychosocial factors and agitation in nursing home residents*. Int J Geriatr Psychiatry 25(8):789–97.
- Vee, Tove S. & Margrete Hestetun, Margrete (2009). *Struktur og rutinar, – naudsynte føresetnader for å sikra sjukepleiedokumentasjonen*. Vård i Norden nr.3-2009, s.50–52
- Vevatne, Kari (2010). *Profesjonalitet, eksistensialisme og relasjonell omsorg*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.262–269
- Øye, Christine (2010). *Omsorgens vilkår: Om gaver og tjenester som del av relasjonsdannelse i institusjonspsykiatrien når brukervedvirkning skal vektlegges*. Michael Quarterly 2, Vol.7, s.218–234

Senter for
omsorgsforskning
N O R D - N O R G E

NORD-NORGE

Årsmelding Nord-Norge

Senter for omsorgsforskning, Nord-Norge ble etablert i 2008, og er en integrert del av Institutt for helse og omsorgsfag (IHO) ved Universitetet i Tromsø (UIT). Senteret har ansatt daglig leder, faglig leder og veileder for Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester. Alle ansatte har 50 % stilling ved senteret og har øvrige stillinger knyttet til instituttet. Etablering av samarbeid med utviklingssentrene og andre aktuelle samarbeidspartnere i kommunene har vært prioriterte oppgaver for Senteret i Nord Norge i den perioden senteret har virket.

FORSKNING

Det er for tiden fem doktorgradsstipendiater og en postdoktor knyttet til Senter for omsorgsforskning, Nord-Norge. I tillegg er en doktorgradsstipendiat tilsatt og skal starte 1. mars og en ny stipendiatstilling er tildelt og skal lyses ut i 2011.

Senteret har eldres helse, med spesiell vekt på demens, som sitt hovedsatsnings- område. Fire av de pågående prosjektene er innrettet mot eldre, mens ett er innrettet mot psykisk utviklingshemmede og ett mot styring av kommunale pleie og omsorgsoppgaver. Tema i disse prosjektene er betydningen av ulike former for aktivitet blant eldre, familieperspektivet ved Alzheimers sykdom og bruken av tekniske hjelpemiddel blant brukere i hjemmetjenesten. Samiske perspektiver søkes ivarettatt. Ett av doktorgradsprosjektene omhandler samiske livsfortellinger, og senteret har fått finansiering til en stipendiat ved et prosjekt om implementering av individuell plan i to kommuner i samisk forvaltningsområde.

FORMIDLING

Senteret i Nord-Norge har presentert senterets prosjekter og øvrige arbeid ved flere konferanser og seminarer i året som gikk. Ved Undervisningspsykehjemmet i Karasjok deltok senteret

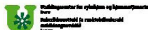
ved konferansen «Fagutvikling og forskning i pleie og omsorgssektoren», og vi var representert ved sykepleierutdanningen i Finnmark sin jubileumskonferanse. Videre har vi deltatt ved flere konferanser i kommunal regi, der vi har presentert senteret, senterets virksomhet og de prosjektene vi driver. Høsten 2010 samarbeidet vi med Kvinnforsk ved UIT om konferansen «Gender and aging», og vi deltok også ved Norsk Sykepleierforbund sine to utdannings- og lederkonferanser i Tromsø. Senterets forskningskonferanse i mars 2011 er et samarbeid med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmesykepleie og alle høgskolene i Nord-Norge.

I tillegg til formidling ved seminarer og konferanser, driver Senter for omsorgsforskning Nord Norge tidsskriftet «Fagnytt i Nord», i samarbeid med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmesykepleie. Vi har også utarbeidet en brosjyre med informasjon om senteret som vi sender til alle kommuner i Nord Norge.

PUBLIKASJONSLISTE:

- Damsgård E, Dewar A, Røe C, Hamran T: *Staying active despite pain. Pain beliefs and experiences in patients with chronic musculoskeletal pain.* Scandinavian Journal of Caring Science. Online June 7, 2010
- Fjelltun AM, Henriksen N, Nordberg, A, Gilje F: *Carers' and nurses' appraisal of needs on institutionalization for frail elderly in Norway.* Journal of Clinical Nursing 23 (4) 2009
- Fjelltun AM, Henriksen N, Nordberg, A, Gilje F: *Nurses' and carers' appraisal of workload in care of frail elderly awaiting nursing home placement.* Scandinavian journal of caring sciences 23(1) 2009
- Fjelltun AM, Henriksen N, Nordberg, A, Gilje F: *Carers experiences with overnight respite care. A qualitative study.* Vård I Norden (3) 2009
- Fjelltun AM, Henriksen N, Nordberg, A, Gilje F: *Functional levels and nurse workload of elderly awaiting nursing home placement and nursing home residents: a comparative study.* Scandinavian Journal of Caring Sciences 23(4) 2009
- Larsen TA, Knudsen L-B: *Smerte- og smertevurdering hos sykehjemspasienter. En litteraturgjennomgang.* Tidsskrift for nordisk helseforskning, 6(2);29-48, 2010
- Wergeland L, Hamran T, Henriksen N, Nordberg A: *Home care patients in four Nordic capitals – predictors of nursing home admission during one-year followup.* Journal of Multidisciplinary Health care (3) 2010

FAGNYTT I NORD

161 - 1985 2011

HVA MED FAMILIEN?
104

**NORDØYA
HJEMMETJENESTE**
106

"KULTUR PÅ RUL"
108

**FRA PRAKSIS
TIL FORSKNING**
109

Et demensytårnprosjekt er avsluttet

Men lyset er ikke slukket

Den viktigste ressursen i arbeidet med eldre mennesker er god ledelse av og til tilrettelegger og tverrfaglig, som involverer personalet på en slik måte at kunnskap blir verdsett og brukt

104

Senter for
omsorgsforskning
M I D T - N O R G E

M I D T - N O R G E

Årsmelding Midt-Norge

ORGANISERING OG DRIFT:

Senter for Omsorgsforskning, Midt-Norge er lokalisert til Høgskolen i Nord-Trøndelag på Steinkjer (HINT).

Pr. dato har sentret følgende ressurser til disposisjon:

- Faglig leder Ove Hellzen (20 % stilling)
- Kst. daglig leder Kirsten Lange (50% stilling)
- Forsker Hildfrid Brataas (20% stilling)
- Forsker Karin Torvik (40 % stilling)
- Stipendiat Tove Mentsen Ness (25% stilling)

Senteret har en i tillegg en del arbeidsavtaler med ulike forskere i regionen.

Prosjektportefølje pr dato:

- Evalueringsprosjekt i Overhalla kommune knyttet til kvalitetsutvikling og forflytning
- Prosjekt knyttet til «Eldre samers opplevelse av å bli gammel»
- Prosjekt knyttet til «Psykisk helse hos menn/kvinner i reindriftsnæringa»
- Bistand og veiledning til Undervisningshjemmetjeneste og Undervisningssykehjem i regionen (USHT)
- Prosjekt knyttet til «Opplevelse og erfaringer hos eldre alene boende med kreft i rurale strøk»
- Prosjekt knyttet til «Eldre og kjeledyr» – Analyse av HUNT3 data

FORSKNING

Forskningen innen Senter for omsorgsforskning, Midt-Norge er særskilt rettet mot Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester der sentrets innsats er rettet mot veiledning og metodekunnskap. Sentret driver også to forprosjekter med fokus på det sørsamiske området som skal ferdigstilles i løpet av våren 2011.

Av prosjekter med fokus på kommunene i regionen har Senter Midt-Norge i løpet av året avsluttet ett oppdragsprosjekt for Overhalla kommune (forflytting). Sentret har også fått i oppdrag å studere ett dagtilbud for demente (Inn på tunet) som pågår i fire kommuner (Stjørdal, Verdal, Levanger, Overhalla). Prosjektet er omformulert til et stipendiatprosjekt i SOFs regi. SOF Midt-Norge er involvert i ett ytterligere stipendiatprosjekt («Sykepleieres informasjonsutveksling og samhandling mellom tjenestnivå») der sentrets rolle er koblet til veiledning. Sentret deltar i prosjekt knyttet til «Opplevelse og erfaringer hos eldre alene boende med krefte i rurale strøk» og «Eldre og kjeledyr» i begge tilfellene som veileder.

FORMIDLING:

Hjemmesiden til sentret (<http://www.omsorgsforskning-midt.no>) holdes jevnlig oppdatert med nyheter og artikler som til enhver tid er relevant for sentrets aktiviteter.

SOF-Midts formidling har i stor grad handlet om deltagelse på regionale og nasjonale konferanser, informasjon til høgskolene i regionen, møte med KS og Fylkesmannsembetene. I forbindelse med Sentrets arbeid mot sørsamer har det også vært kontakt med undervisnings-sykehjemmet i Karasjok samt med SANKS. SOF-Midt har også deltatt på to møter i Sverige arrangert av det svenske sametinget, da det sørsamiske området strekker seg over landsgrensen.

PUBLIKASJONSLISTE

ARTIKLER

- Elstad TA, Hellzén O. *Community mental health centres: a qualitative study of professionals' experiences*, International Journal of Mental Health Nursing, 2010; 19(2): 110–118
- Kristiansen L, Hellzén O, Asplund K. *Left alone – Swedish nurses' and mental health workers' experiences of being care providers in a social psychiatric dwelling context in the post-health-care-restructuring era. A focus-group interview study*, Scandinavian Journal of Caring Sciences, 2010; 24(3):427–435
- Brataas HV, Bjugan H, Wille T, Hellzen O. *Experiences of day care and collaboration among people with mild dementia*, Journal of Clinical Nursing, 2010;19(19–20):2839–2848
- Brataas HV, Thorsnes SL, Hargie O. *Themes and goals in cancer outpatient-cancer nurse consultations*, European Journal of Cancer Care, 2010;19(2):184–91

- Torvik K, Kaasa S, Kirkevold O, Rustøen T. *Pain and quality of life among residents of Norwegian nursing homes*, Pain Management Nursing, 2010;11(1):35–44
- Torvik K, Kaasa S, Kirkevold Ø, Saltvedt I, Hølen JC, Fayers P, Rustøen T. *Validation of Doloplus-2 among nonverbal nursing home patients – an evaluation of Doloplus-2 in a clinical setting*, BMC Geriatrics, 2010;10:9
- Enmarker I, Olsen R, Hellzen O. *Management of person with dementia with aggressive and violent behavior: a systematic literature review*, International Journal of Older People Nursing, In Press (article first published online: 16 June 2010)
- Hansen E, Landstad BJ, Hellzén O, Svebak S. *Motivation for lifestyle changes to improve health in people with impaired glucose tolerance*, Scandinavian Journal of Caring Sciences, 2010; In Press (article first published online: 22 December 2010)

LÆREBOKKAPITLER

- Hellzen O, Lilja L. (2010) *Vårdares attityder och stigmatisering*, ss. 382–398. Kapitel i Skärsäter I (red.) *Omvårdnad vid psykisk ohälsa*, ISBN 978-91-44-05646-3, Studentlitteratur, Lund.

Senter for
omsorgsforskning

SØR

SØR

Årsmelding Sør

ORGANISERING OG DRIFT

Senter for omsorgsforskning Sør ble etablert i desember 2008 som et samarbeid mellom Universitetet i Agder og Høgskolen i Telemark. Senteret har utviklet seg med økt aktivitet både når det gjelder forskning, utvikling, nettverksbygging og formidling. I senterets strategiplan for perioden 2010-2014 slås det fast at en overordnet målsetting vil være å videreføre eksisterende virksomhet samt etablere ny, for på denne måten å bidra til økt kompetanse innen omsorgsfeltet i region Sør med særlig fokus på kommunenes utfordringer i forhold til samhandlingsreformen og omsorgsplan 2015.

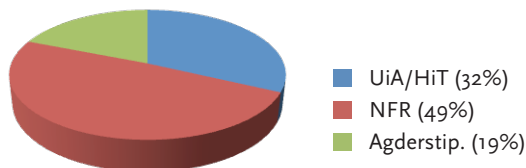
Senterets ledelse er lokalisert under Fakultet for helse- og idrettsvitenskap ved Universitetet i Agder, Campus Grimstad. Den administrative kapasiteten i senteret har økt i 2010 ved at vi har tilsatt en koordinator med base ved Høgskolen i Telemark for å koordinere og videreutvikle representasjonen for senteret ut mot praksisfeltet i regionen. Faglig leder har i denne perioden økt sin stilling fra 20 til 40 %. Dette var en nødvendig økning på bakgrunn av økt antall stipendiater og økt oppdragsmengde fra kommunene i regionen. Videre fikk vi i 2010 to nye stipendiater knyttet til senteret. Senteret har etablert egen styringsgruppe og egen faglig referansegruppe.

ANSATTE

Olle Söderhamn, faglig leder
Bjørnulf Arntsen, daglig leder
Kirsti R. Bruun, koordinator
Solveig Tomstad, stipendiat
Kari Sundsli, stipendiat
Ingrid Stangeland, stipendiat

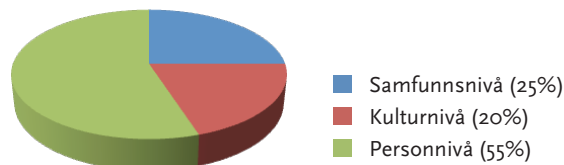
Børge Baklien, stipendiat
Marianne Eika, stipendiat
Runar Bakken, dosent
Per Gunnar Disch, forsker III
Marit Skraastad, prosjektmedarb.

Senteret hadde i 2010 samlet sett omkring 7,5 mill. fordelt på 11 stillinger/9 årsverk. Midlene kommer fra ulike finansieringskilder:

FORSKNING OG UTVIKLINGSARBEID

Forskning og utviklingsarbeidet utgjør et viktig fundament i senterets virksomhet. Senterets mandat er å styrke praksisnær forskning rettet mot kommunenes omsorgstjeneste og drive kunnskapsformidling overfor kommunene for på denne måten å bidra til kompetanseheving i omsorgssektoren. Dette arbeidet skal foregå i nært samarbeid med regionens utviklingssentre. Senterets faglige nedslagsfelt vil være bredt med et tverrfaglig og brukerrettet perspektiv, vi har valgt å dele inn FOU- virksomheten inn i tre til dels tre overlappende tematiske nivåer:

- Samfunnsnivået: organisering og samhandling, styring og ledelse, rekruttering, kompetanseutvikling,

- minoritets-helse, etc
- Kultur-nivået: aktiv omsorg, frivillighet, etc.
- Person-nivået: psykisk og fysisk helse, eldreomsorg,
- IKT-omsorg, palliativ omsorg, etc.

Senteret ønsker å utgjøre et regionalt knutepunkt for kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling innen omsorgsfeltet. Vi ønsker å videreutvikle en solid, tilgjengelig og praksisnær kunnskapsbase knyttet til den kommunale omsorgstjenesten for på den måten å bidra til økt kompetanse i regionen.

PÅGÅENDE OG AVSLUTTEDE PROSJEKTER I 2010:

- Stipendiat Solveig Tomstad «Being old and at risk for undernutrition – Studies of aspects of self-care among home dwelling older people and nursing home patients» Agderstipend
- Stipendiat Kari Sundslı «Self-care and health among older home dwelling people in urban areas in southern Norway» Norges forskningsråd
- Førsteamanuensis Bjørg Dale «Self-care and health among older home dwelling people in rural areas in southern Norway» Norges forskningsråd
- Stipendiat Marianne Eika «The transition of old patients into long-term care units in nursing homes» Høgskolen i Telemark
- Stipendiat Ingrid Stangeland «Fysisk aktivitet hos voksne og eldre» Agderstipend
- Forsker Per Gunnar Disch «kartlegging av kunnskapsgrunnetaget i kommunenes omsorgstjeneste i forhold til møte med etniske minoriteter» Helsedirektoratet
- Dosent Runar Bakken: Kompetanseutvikling, rekruttering og kjønn
- Stipendiat Børge Baklien: Psykisk helse

I tillegg til egne prosjekter har senteret en rekke tilknyttede/assosierte prosjekter, for en oversikt se mer på senterets hjemmeside.

FORMIDLING OG NETTVERKSARBEID

I 2010 har senteret arbeidet aktivt med å styrke nettverket i regionen gjennom kommunebesøk, deltakelse på konferanser og nettverksaktiviteter i regi av statlige, regionale og kommunale myndigheter. Senteret har også intensivert sitt arbeid mot utviklings-sentrene for sykehjem og hjemmetjenester blant annet gjennom representasjon i styringsgruppene og arrangement av regionale nettverks-samlinger. På bakgrunn av dette arbeidet har senteret også økt antall henvendelser fra kommunene og utviklings-sentre. Resultatet har blitt utstrakt

formidlingsarbeid samt forskningsfaglig bistand og veiledning rettet mot praksisfeltet, bl.a:

- utvikling av lokale omsorgsplaner, rekrutteringsplaner og kompetanseplaner i utvalgte kommuner. Senteret er blant annet involvert i arbeidet med omsorgsplanlegging i Skien og Lyngdal kommune samt strategisk rekrutteringsplan for Kragerø kommune
- prosjektutvikling i utvalgte kommuner
- evalueringsoppdrag
- opplæringskurs rettet mot kommunene innen tematikk som kultur og helse, lederutvikling, farmakologi, etc. Senteret har eksempelvis vært ansvarlig for kurs for ledere i omsorgssektoren i Lister-regionen

Senteret har også initiert faste arrangementer som årlig konferanse, forum for aldring og helse, fagdager, workshop's, etc. Videre har senteret vært aktiv i ulike typer medier som aviser, fjernsyn og radio og på denne måten bidratt til å sette den omsorgspolitiske debatten på dagsorden.

Senter for omsorgsforskning Sør ser det som svært viktig oppgave ha en bred kontaktflate til praksisfeltet. Senterets hjemmeside www.omsorgsor.no er hyppig besøkt og et viktig redskap for å kunne nå ut med vår virksomhet til de 83 kommunene og andre aktuelle aktører i regionen. Det utgis også egne nyhetsbrev og senterrapporter, vi har foreløpig utgitt vi to slike:

Framtidas omsorgsbilde – Slik det ser ut på tegnebrettet

Per Gunnar Disch og Einar Vetvik

Senter for omsorgsforskning Sør har på oppdrag for Helse- og omsorgs departementet gjennomført en landsomfattende undersøkelse av kommunenes planer for å møte framtidens omsorgsutfordringer.

Rapporten viser at de aller fleste kommuner satser på videre utbygging av hjemmetjenester og dagaktivitetstilbud framfor institusjonsomsorg. Når de legger disse planene oppå hverandre, gir det et tydelig bilde av hvordan omsorgstilbudet i framtid-Norge ser ut. Kommunene vil styrke det medisinske tilbudet og satse mer på tverrfaglig samarbeid, forebyggende tiltak og aktiv omsorg

På leting etter kjønn i sykepleiefaglig pensumlitteratur

Runar Bakken

I denne rapporten tar Runar Bakken utgangspunkt i spørsmålet hvorvidt kjønn utgjør en betydningsfull meningskategori i den pensumlitteraturen som blir benyttet i utdanning av sykepleiere i Norge. Begge rapportene kan lastes ned i fulltekst (PDF) på senterets hjemmeside www.omsorgsfor.no eller fås i papirutgave ved henvendelse til senteret.

PUBLIKASJONER 2010

- Andersen A. J. W, Larsen I. B, Söderhamn O. (2010) *Utdanning til omsorg – en introduksjon*. I Andersen A. J. W, Larsen I. B, Söderhamn O. (red.): Utdanning til omsorg – i fortid, nåtid og framtid. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 13–20
- Bakken, Runar (2010) *På leting etter kjønn i sykepleiefaglig pensumlitteratur*, Rapport 1/2010 – Senter for omsorgsforskning, Sør
- Dale B, Sævereid H I, Kirkevold M, Söderhamn O: *Older home nursing patients' perception of social provisions and received care*. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 2010; 24: 523–532
- Skaar R, Fensli M, Söderhamn U: *Behov for praktisk hjelp og sosial kontakt – En intervjustudie blant hjemmeboende eldre i Norge*. *Vård i Norden* 2010; 30: 33–37
- Söderhamn O, Söderhamn .U: *Sense of coherence and health among home-dwelling older people*. *British Journal of Community Nursing* 2010; 15(8): 376–380
- Söderham, Olle (2010) *Oppdrag omsorgsforskning.- Hva betyr de nye forskningsentrene for omsorgsfagene?* I Andersen A. J. W, Larsen I. B, Söderhamn O. (red.): Utdanning til omsorg – i fortid, nåtid og framtid. Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 209–219